

Kvinden i Islams verden

af

B. Aisha Lemu

Siden jeg for 15 år siden, kom til en forståelse af Islam, er jeg, af ikke muslimske venner og bekendte, ofte blevet spurgt om den muslimske livsstil. Den almindeligt uddannede vesterlændings uvidenhed på området er næsten total; men der hvor mangelen på oplysning har været mest udtalt, og hvor de fleste misforståelser har kunnet trivedes, er muligvis omkring kvindens rolle i det Islamiske samfund. Ikke-muslimer kan f.eks. spørge: "Tror muslimerne at kvinder har sjæle?" eller "Beder muslimske kvinder?" eller "Drager kvinderne også på pilgrimsfærd til Mekka?" eller "Er paradiset forbeholdt mænd? ".

Fantasi og flugt fra virkeligheden

Hvis vi skal holde os til disse antagelser, så er den muslimske kvinde en ikke-eksisterende person, der undertrykt, lever i skyggernes verden fra hvilken hun efter døden vil gå til helvedes forgård for sjælløse fantasifostre. Denne opfattelse har tidligere, mest været udspekuleret af kristne missionærer, af hvilke nogle endog har troet, at de var sande! Parallelt med dette billede, findes der et andet, der er fremstillet af underholdningsindustrien, der viser den muslimske kvinde, som et medlem af et harem, i Hollywoods udgave af 1001 nats eventyr. Her indgår hun i en gruppe af letpåkledte og tomhjernede unge kvinder, der bekvemt ligger spredt, rundt omkring i paladset, blot afventende muligheden for at blive bemærket af deres herre og mester—sultanen!

Disse billeder er naturligvis stærkt appellerende til den vestlige indbildningskraft—først og fremmest pga. den mystiske og kyskt tilslørede kvinde, der lever i frygt for sin jaloux og brutale ægte mand; hun er den traditionelle jomfru i nød afventende St. George, der skal dræbe dragen og redde hende. Eller er hun slavinden, der blændende fortryllende klædt i silke og juveler, afventer hendes mesters fornøjelse. Hvilken vestlig kvinde eller mand har ikke i fantasien, fra tid til anden, hengivet sig til situationer, hvor de spiller den ene eller den anden rolle. Dette er uden tvivl grunden til at disse fantasibilleder kan holde sig i live så længe.

De ønsker at tro, at disse kvinder eksisterer, således at de kan væve deres dagdrømme omkring dem, skønt folkelige i sin oprindelse, må vi fordømme sådanne forestillinger, fordi de klart går imod principperne om kvindens frigørelse. Dette er således fantasi, og så længe vi anerkender den som sådan, er det en fornøjelig form for flugt fra virkeligheden. Men vi er her for at diskutere kvinden i Islam, og for at skitsere hvilken rolle, der forventes af en muslimsk kvinde. Den bedste kilde af information om dette må ikke være fantasifortællinger, eller Hollywoods udvalgte tilbud, men Islams egne kilder—Koranen og Hadith—profet Muhammed, fred være med ham (herefter fvmh), optegnelser og handlinger. Min hensigt er at fortælle om nogle af Koranens vers og profet Muhammed (fvmh) ord, der har relation til kvinder, og prøve at udlede nogle konklusioner deraf—og hvad dette kan betyde i praksis, for en kvindes liv. Jeg har ikke i sinde, at beskrive den muslimske kvindes status i de enkelte lande, før og nu, eftersom disse varierer i betydelig grad fra en periode til en anden, og fra et sted til et andet, pga. indflydelse af lokale skikke

der stammer fra tiden før Islam eller moderne kulturelle faktorer.

Kvindens åndelige status

Lad mig indlede med. På forhånd at bringe klarhed over misforståelserne omkring kvinders åndelige status, og om hvorvidt de overhovedet har sjæle eller ej. Koranen nævner udtrykkeligt, at mænd og kvinder, som udøver de Islamiske principper, vil modtage ensartet belønning for deres anstrengelser.

Sandelig, muslimerne—både mænd og kvinder—og de troende mænd og de troende kvinder, og de Lydige mænd og de Lydige kvinder, og de sanddru mænd og de sanddru kvinder, og de ydmyge mænd og de ydmyge kvinder, og de mænd som giver almisse og de kvinder der giver almisse, og de fastende mænd og de fastende kvinder, og de mænd der vogter deres ærbarhed og de kvinder der vogter deres ærbarhed og de mænd der ihukommer Gud meget og de kvinder der ihukommer Gud—dem har Gud alle beredt tilgivelse og en stor belønning.

(Koranen33:35)

Og Gud siger endvidere:

Og vi vil visselig give dem, der er standhaftige, deres løn for det bedste af det, de plejede at øve.

(Koranen16:97)

Hver af Islams fem søjler: trosbekendelse, bøn, faste, almisse og pilgrimsrejse—er ligeså vigtige for kvinder som for mænd, og der er ingen forskel i den belønning, de modtager. Gud siger: Den ædlest blandt jer, er for Gud, den mest opmærksomme af jer.

(Koranen 40:13)

Intellektuel status

Efter således at have fastslået, at spørgsmålet om kvindens åndelige lighed er hævet over enhver tvivl, lad os da se på hvordan det stiller sig mht. hendes intelligens, viden og uddannelse? Profet Muhammed (fvmh) svarer:

Søgen efter viden er en pligt for alle muslimer—kvinder som mænd

og

Søg viden fra vugge til grav.

Viden er for en muslim ikke opdelt i hellige eller verdslige begreber, og det underforståede i profetens udtalelser er, at pige som dreng, mand som kvinde, skal stræbe efter at højne sin uddannelse, så langt som det er muligt, ihukommende Gud's ord i Koranen:

Kun de af hans tjenere, som er oplyste, frygter virkelig Gud.

(Koranen 35:28)

I Islams verden tiltros såvel kvinder som mænd, evnen til at lære og forstå, og til at

undervise. Formålet med at erhverve sig kundskaber, er at blive mere bevidst om Gud. Det er velovervejet, at jo mere et menneske studerer skabelsen, og iagttager hvordan den virker, des mere vil hun eller han blive bevidst om Gud, den kraft der skabte og nu opretholder verden.

En af de kendteste kvinder i Islams historie er A'isha, profetens hustru. Det hun først og fremmest huskes for, er hendes intelligens og hendes betydelige hukommelse. Hun er sandsynligvis et af de mest pålidelige vidner til Hadith i kraft af sine evner. Mere end tusinde Hadith tilskrives hende, og hun anses for en af de største lærere i Hadith.

I den tidlige middelalder, var der i den muslimske verden, ingen begrænsninger, ingen forbud mod kvindens ønske om at studere—tværtimod opmuntrede religionen til det. Som et resultat heraf, blev mange kvinder kendte som skolastikere, skriftkloge, forfattere, poeter, lærere og undervisere i deres egne rettigheder, som f.eks. Nafisa—en af Ali's efterkommere. Hun var så stor en autoritet i Hadith, at Iman al-Sahfi sad i kredsen omkring hende, i al-Fustat, da han var på højden af sin berømmelse. Shaika Shuhda, der forlæste offentligt, for store forsamlinger, i en af Baghdad's vigtigste moskeer over litteratur, retorik og poesi, anses for at være en af Islams mest fremtrædende lærde.

Der er utallige andre tilfælde af oplyste muslimske kvinder, der som lærere, forfattere og digtere har været højt respekteret i det muslimske samfund. Der er derfor, enhver opmuntring for en muslimsk kvinde, til at stræbe imod studier på alle livets områder, til hendes intellektuelle gavn, og for at hun kan gøre brug af sin akademiske eller anden uddannelse, til samfundets nytte, er undergivet bestemte moralnormer; som vi senere vil vende tilbage til.

Forbindelse imellem kønnene

Efter at have redegjort for kvindens selvstændige åndelige og intellektuelle status, i Islams verden, vil jeg herefter vende mig til deres position mht. mænd, og forholdet til disse i øvrigt. Vi ser her på et forhold i indbyrdes afhængighed. Koranen siger:

Og blandt hans tegn er, at han skabte jer af støv, og derpå blev I mennesker, som spredtes udover den ganske jord. Han har skabt kærlighed og barmhjertighed iblandt jer: heri er der tegn for folk, som tænker.

(Koranen30:21)

Dette er en meget vigtig definition af forholdet mellem mand og kvinde. De forventes at finde ro i hinandens selskab, og at blive forenet ikke kun af seksuelle bånd, men i "kærlighed og barmhjertighed". En sådan opskrift indbefatter omhu, hensynsfuldhed, respekt og hengivenhed.

Der er utallige hadith', især dem der er blevet fortalt af A'isha, som giver en klar fornemmelse af den måde, hvorledes profeten (fvmh) behandlede sine hustruer, og omvendt. Det mest slående er det åbenbare bevis på gensidig hjælp og respekt i de ægteskabelige anliggender. Der er intet kryberi fra hustruernes side og der er næsten lige så mange beretninger om profetens handlinger, der er udført for at glæde hans hustruer, som der er om hustruerne, der handler til profetens fornøjelse.

Koranen henviser generelt til hustruer, i et andet kapitel:

De er dine klæder, som du er deres klæder.

(Koranen 2:187)

Med andre ord: som klæder giver varme, beskyttelse og anstændighed, således skænker en kvinde og en mand hinanden fortrolighed, trøst og beskyttelse imod ægteskabsbrud og andre krænkelser.

Som følge af, hvad der har været citeret fra Koranen, er et af de vigtigste formål med de Islamiske ordninger, at regulere den menneskelige adfærd og dets relationer, at bevare familieenheden på en sådan måde, at atmosfæren af ro, kærlighed og barmhjertighed og bevidsthed om Guds eksistens kan udvikle og blomstre til glæde og gavn for begge ægtefæller, og for børnene i ægteskabet.

Ved undersøgelsen af emnet, forventer kvinder og mænd, såvel indenfor som udenfor ægteskabet, at disse mål holdes i klar erindring og at kunne afveje deres fordele og ulemper for den enkelte og samfundet. Ligeledes må vi ikke glemme, at Islam har et sammenhængende livssyn, og at de forskellige aspekter, ikke skal anskues enkeltvis. Det indbefatter en konsekvent livsstil, og hver del må ses i den sammenhæng, hvori den indgår.

For at forstå kvindens rolle, bliver vi nødt til at undersøge både hendes pligter og rettigheder, og de forventninger, der stilles hende.

Rettigheder og forpligtelser

Lad os først undersøge, hvad Koranen forlanger af mænd, i samværd med kvinder:

Mænd er forsørgere af kvinder med den gavmildhed som Gud har skænket dem mere rigeligt, end andre, og med hvad deres profession måtte indbringe dem.

(Koranen 4:34)

I det Islamiske samfund, har manden derfor hele ansvaret for familiens underhold. Det er ikke blot en moralsk, men også en juridisk forpligtelse. Alt hvad en hustru tjener har hun ret til selv at disponere over, enten til eget brug eller til familiens underhold, alt som hun ønsker det.

Hustruen er ansvarlig for hjemmets omsorg og hendes families velfærd. Hun må udtrykke sine meninger, i alle anliggender, men den bedste rolle hun kan indtage, for at bevare ægteskabets bånd intakte og stærke, er at betragte sin ægtemand, som den person der er ansvarlig for familiens daglige problemer, og således adlyde ham, selv om hans afgørelse ikke er acceptabel for hende. Betingelsen er dog, at han ikke går udover hvad Islam tillader. Dette er religionens betydning, af lydighed i ægteskabelig henseende. Det er en anerkendelse af mandens stilling som familiens øverste, og begge ægtefællers loyalitet mod en højere lov—Sharia'a!

Profeten (fvmh) har sagt:

Den bedste kvinde, er hende, der når du ser på hende føler glæde, og som adlyder dig, når du befaler hende. Hun værner om dine rettigheder, og holder på sin kyskhed, når du er fraværende. En mand forventes at tage vare på sin kone, og at vise såvel hende som alle andre kvinder

hensynsfuldhed, for de er det svage køn. Begrebet "ridderlighed" har sin rod i det tidligste muslimske samfund, og det hævdes af mange lærde, at ordet vandrede fra den arabiske verden til Europa, med middelalderens franske troubadourer.

I gennem de sidste 50 år, har "ridderligheden" været udsat for mange stød, således at det i dag står i modsætning til den tendens, der siger, at kvinder må prøve at kæmpe for deres udkomme i en barsk verden, på samme måde, som mænd må gøre det. Det muslimske standpunkt er, at hun skal spares for disse bryderier, for at hun i stedet kan vie hjemmet sin fulde opmærksomhed.

Den muslimske kvindes rolle i hjemmet, er af stor betydning for hendes mands lykke og for deres børns åndelige udvikling. Hendes bestræbelser går ud på, at gøre familielivet livligt og frydefuldt og hjemmet til et sikkert og roligt sted at være. Dette samt hendes tidlige karakteropbygning af børnene har den helt afgørende virkning på den opvoksende generation. Der findes et arabisk ordsprog— "Al-ummu-madrasatun"—hvilket kan oversættes til "moderen er en skole". Det understreger betydningen af hendes rolle.

Islamisk ægteskab

Vi vender os nu mod det Islamiske ægteskabs fremgangsmåde. Når en pige når ægteskabsalderen, er det mest almindelige, at forældrene spiller en vigtig rolle i valget af ægtemanden, men hun må tages med på råd. Det berettes, at da en ung pige kom til profeten (fvmh) og beklagede sig over, at hun var blevet gift, uden at blive adspurgt, befalede profeten, at hun var fritstillet til at få ægteskabet opløst, hvis hun ønskede det.

Nutildags har uddannede muslimske piger, et større ord at skulle have sagt, i valget af ægtemand, men forældrenes ord, har stadig den største betydning, og det er sjældent, hvis en dreng eller en pige gifter sig imod forældrenes ønsker. Det er en del af den muslimske tradition, at begge skal giftes med forældrenes og/eller formyndernes samtykke.

En enke eller en fraskilt må imidlertid gifte sig med hvem hun ønsker, formodentlig fordi hun anses for at have tilstrækkelig modenhed og erfaring til at kunne træffe sine egne afgørelser.

Når en pige eller kvinde er gift, er det en vigtig del af ægteskabet, for brudgommen at give medgift—mahr, om hvilken der først må herske enighed. Denne medgift er ikke, som den gamle europæiske medgift, som en far giver til sin datters bryllup, hvorefter den overgår som hendes mands ejendom. Den er heller ikke som den afrikanske brudepris, hvor brudgommen betaler faderen en art compensation. Den muslimske medgift er derimod en gave fra brudgommen til bruden, og den forbliver hendes udvalgte ejendom, også selvom hun senere skulle blive skilt. I tilfælde af khul—dvs. skilsmisse på hustruens ønske, må hun betale hele sin medgift, eller dele deraf, tilbage.

Hvad enten manden er på talefod eller ej med sin kone, er de forventninger der stilles til ham, tydeligt bestemt i Koranen:

Lev med dem i venlighed, selvom du misagter dem, måske du har modvilje imod noget i hvilket Gud har skabt noget godt.

(Koranen 4:19)

Et andet gode for Islams kvinder er, at i moralske anliggender, gives der ingen dobbelt

norm. Hvad enten det drejer sig om den vane mænd har, verden over, med at laste kvinder for ting, som de tolererer hos sig selv, fordrer Gud, iflg. Koranen og profetens (fvmh) lærdom, den samme høje moralske standard hos både mænd og kvinder. Gud har pålagt de to køn, de samme straffe for overtrædelse af de moralske love. Dette vil senere blive belyst.

Selvom skilsmisse er besluttet, er den gode og venlige behandling, som nævnt, stadig påkrævet. Om dette siger Koranen:

Så hold dem i tugt og ære eller forlad dem i anstændighed. Det er ikke lovligt, at tage nogen ting du allerede har givet dem.

(Koranen 2:229)

På denne måde kan hendes medgift, og andre gaver aldrig tages tilbage igen, for Koranen siger også:

Når du skilles fra kvinder og de har nået afslutningen af deres venteperiode, så bryd med dem i tugt og arre eller forlad dem på anstændig vis. Hold dem ikke uretfærdigt, således at du overskrider grænsen, enhver som gør det, piner blot sig selv.

(Koranen 2:231)

Venlig behandling af koner og familier er en del af Islams lære. Profet Muhammed (fvmh) har sagt:

Iblandt de troende er disse som har den venligste indstilling, og er de venligste imod deres familier, de som viser den mest perfekte tro.

I en anden hadith hedder det:

De bedste iblandt jer, er de som behandler jeres hustruer bedst.

Skilsmissen bruges som den sidste udvej, i Islam. Herom sige profeten (fvmh):

Af alle de ting Gud har tilladt, er skilsmisse den han synes mindst om.

Skilsmisse

Fremgangsmåden ved den Islamiske skilsmisse er sådan, at den opmuntrer til skilsmisse, hvor det er muligt. Efter skilsmissen skal kvinden vente i en tre måneders periode, i hvilken hendes mand forbliver ansvarlig for hendes underhold. Han har ikke lov til at jage hende ud af huset i denne periode, men hun kan forlade det, hvis hun vil. De vigtigste årsager til denne ventetid er, først og fremmest for at klargøre, hvorvidt den fraskilte kvinde er gravid eller ej, men også for at parterne kan svale af og ved familiens hjælp eller medlemmer fra det lokale bosamfund, kan prøve at hjælpe de to til forsoning og en bedre forståelse. Koranen siger:

Hvis du frygter et brud mellem en mand og hans hustru, send da bud efter en mægler fra hans

familie, og en fra hendes. Hvis de begge ønsker at blive forsonet, vil Gud bringe orden i deres forhold.

(Koranen 4:35)

Hvis de forsones kan de genoptage de ægteskabelige forbindelser til hver en tid, og uden vanskeligheder af nogen art, hvorefter skilsmissen automatisk ophæves. Hvis flere vanskeligheder opstår og skilsmisse erklæres for anden gang, følges den samme procedure. Kun hvis sagen strækker sig til en tredje skilsmisse, bliver det uigenkaldeligt. Hustruen er da herefter fri til at gifte sig med en anden mand, hvis hun ønsker det. Den første ægtemand har ikke tilladelse til at gen-ægte hende, medmindre hun i mellemtiden har været gift, og atter er blevet skilt igen.

Denne fremgangsmåde er den almindeligste, og den følges, hvis det er manden, der ønsker skilsmisse, eller hvis skilsmissen er efter fælles overenskomst. Hvis hustruen ønsker skilsmisse, imod mandens ønske, må hun indbringe sagen for retten, og der skaffe sig skilsmisse.

På profetens (fvmh) tid, berettedes om en kvinde, som kom til ham, og fortalte, at skønt hendes mand var god, og hun ingen indvendinger havde imod hans behandling, kunne hun ikke lide ham, og ville ikke leve sammen med ham længere. Profeten befalede, at hun skulle tilbagelevere sin mand den have, han havde givet hende i medgift, som betingelse for hendes skilsmisse. Denne er godkendt af Koranen hvor Gud siger:

Og hvis du frygter, at de ikke vil være i stand til at holde Guds love, så er det ikke nogen synd for dem, hvis kvinden indløser sit løfte.

(Koranen 2:229)

Det er tydeligt, at den nuværende udvikling i ægteskabslovene i Danmark og andre vestlige lande tenderer imod det Islamiske mønster, omend ubevidst, men i stigende grad lægges vægten på vejledning og rådgivning, uforstyrrethed under forhandlingerne og fremskyndelsen af selve opløsningsprocessen, når det først er fastslået at ægteskabet uopretteligt er brudt sammen og ikke længere står til at redde.

Islams love tvinger derfor ikke et ulykkeligt par til at forblive sammen, men prøver at forlige dem til at finde et udgangspunkt, hvor de kan forsones. Viser dette sig umuligt, tvinger loven dem ikke til nogen unødvendig udsættelse af bruddet, og forhindrer ikke indgåelsen af evt. nye ægteskaber.

Arveretten

En anden vigtig rettighed for den Islamiske kvinde er arveretten til ejendom. Proceduren ved deling af arv er klart formuleret i Koranen, f.eks. hvis to søskende, en pige og en dreng, skal arve får drengen dobbelt så meget som pigen. Dette må isoleret betragtet naturligvis anses for uretfærdigt. Men det må erindres, fra vers i Koranen er manden pålagt forsørgerpligten for alle kvinder og børn i familien. En kvindes arv må således betragtes som en gavmild handling, da det er for hende alene. Hvilken sum penge eller ejendom hun ejer, eller en hvilken som helst forretning hun ejer, er helt og holdent hendes egen, og hendes mand har ingen ret til nogen del deraf.

Rollen som mor

Bortset fra rollen som hustru, har den muslimske kvinde en vigtig rolle som mor. At være forældre har en stor status og værdi indenfor Islam.

Herren har bestemt, at du ikke må tilbede andre end ham, og vise venlighed imod dine forældre, hvadenten den ene eller begge opnår en høj alder (mens de lever, sig aldrig "skam" eller skænd på nogen af dem. Tal til dem på en venlig måde. Beskyt dem omhyggeligt og sig: "Min herre, vis dem barmhjertighed, akkurat som de tog sig af mig, da jeg var et lille barn. "
(Koranen 17 :23-24)

Igen siger Gud:

Vi har påbudt mennesket at respektere sine forældre, moderen bærer barnet, med stor udmattelse, i de to år det tager at vænne barnet fra. Tak såvel mig, som dine forældre; til mig vender du tilbage.
(Koranen 31:14)

Der fortælles om en mand, der kom til profeten (fvmh), og spurgte:

Guds budbringer, sig mig, hvem fortjener det største hensyn.

Profeten (fvmh) svarede:

Din mor (dette gentog han tre gange), så din far og dernæst dine slægtninge, i den rækkefølge de er dig nærmest.

Den muslimske mor har følelig en meget høj grad af sikkerhed og vished om de hensyn hun kan forvente af sine børn, når hun bliver ældre. Det ovenfor citerede vers fra Koranen, viser at taknemmelighed mod forældrene, forbundet med taknemmelighed imod Gud er en alvorlig religiøs forpligtelse.

Islams grundsætninger—tydeliggjort i Koranen og Hadith er overbevisning og god opførsel, der begynder i hjemmet, sammen med ens nærmeste slægtninge. En vesterlænding, der har kontakt med et muslimsk samfund, kan ikke forblive uberørt af den kærlighed og respekt, der næres til forældre, og den ære, der vises mod gamle mennesker i almindelighed, såvel kvinder som mænd.

Sex og samfund

Vi har diskuteret en muslimsk kvindes status mht. hendes mand og børn. Men hvordan stiller det sig da i forholdet til andre mænd, end hendes nærmeste slægtninge. Her finder vi en betragtelig forskel mellem Islamisk skik og brug og gængs opfattelse i den vestlige verden. I vesten anses seksuelle forbindelser udenfor ægteskabet, teoretisk set, stadig for synd, eller det er i det mindste ikke velset. I praksis gøres der imidlertid intet for at reducere det meget store antal af før-ægteskabelige og udenoms-ægteskabelige seksuelle forhold, uagtet de stadigt stigende antal af børn, der er født udenfor ægteskabet, samt den voldsomme stigning i kønssygdommene. Tværtimod! På film, i TV, og i bestemte dele af pressen er der stedse opfordringer til at betragte før-ægteskabelige erfaringer som ønskelige, og udenoms-ægteskabelige sidespring, som helt normale. Prævention eller abort anvendes bekvemt for at blive fri for eventuelle uønskede følger ved denne form for

livsudfoldelse.

I modsætning hertil, fremhæver Islam særlige metoder til at nedsætte de seksuelle fristelser, udenfor ægteskabet.

Allerførst råder profeten (fvmh) alle mennesker til at blive gift, hvis de kan, så deres naturlige drift kan få en retmæssig og legal fuldbyrdelse.

Dernæst, pga. tilladelse til begrænset polygami (Koranen tillader højst fire hustruer), er der ingen grund til at der skal være overskud af gifte kvinder i samfundet.

For det tredje, dikterer Koranen, at kvinder skal klæde sig beskedent, således at de ikke tiltrækker mænd.

For det fjerde, udelukker den muslimske livsstil dreng/pigeforholdet, blandede selskaber, dans mellem mænd og kvinder, indtagelse af alkohol samt andre facetter af den vestlige livsstil, der alle er kendt for at fremkalde situationer, hvorfra før-ægteskabelige og udenoms-ægteskabelige seksuelle forbindelser kan udvikle sig. Social adspredelse i Islams kultur, foregår normalt, enten sammen med familien, i snævre grupper af familiens venner, eller blandt mænd og kvinder, i separate grupper.

For det femte: sex udenfor ægteskabet betragtes ikke alene som en synd, men som en forbrydelse, der straffes efter loven, på samme måde, som tyveri og mord. Straffen for dette er ens for såvel kvinder som mænd, og er streng i sin afskrækkende virkning.

Lad os se nærmere på disse punkter, siden de er så vigtige, i den muslimske kvindes hverdag.

Påklædning

Først spørgsmålet om påklædningen. En muslimsk kvinde må bære hvad hun ønsker i nærværelse af sin mand. Hun kan vise hoved, hals og arme i nærværelse af hendes nærmeste familie. (Se Koranen 24:31). Men når hun går ud eller når andre end den nærmeste familie er tilstede, forventes hun at være klædt på en sådan måde, at klædningen dækker hele hendes krop, og ikke viser figurens omrids. Hvilken modsætning til den vestlige mode, der hvert år koncentrerer hele opmærksomheden på at udstille endnu en erogen zone for offentlighedens blik! I de sidste par år, har vi været vidne til mini-skørtets storhed og undergang, den lårkorte, det våde look, hot pants, den gennemsigtige, den topløse og andre klæder designet for at udstille eller fremhæve de intime dele af en kvindes krop. På det sidste har en lignende tendens kunnet iagttages i mænds påklædning. En tendens der peger hen imod det stramtsiddende, idet mænd ikke antages at være frigjorte nok, endnu, til at kunne acceptere gennemsigtige trusser og lign..

Hensigten med den vestlige påklædning, er bl.a. at fremhæve kroppen, mens bestræbelserne i muslimsk påklædning går ud på at skjule den, i det mindste for offentligheden. Koranen siger herom:

Oh profet, sig til dine hustruer og dine døtre og til de troendes kvinder, at de skal tage deres

overtøj på. Dette er det bedste, så de kan kendes (som troende) og derved ikke blive forulempet. .
(Koranen 33:59)

Der kræves af en muslimsk kvinde, at hun bærer en klædning, der skjuler hende fra hoved til fod, når hun går ud. Figuren må ikke fremhæves. Nogle skriftkloge hævder, at kun hendes ansigt og hænder må forblive udækkede, mens andre erklærer at hele ansigtet skal skjules. Vi ser, at der er to meninger om dette spørgsmål.

Koranens bud henvender sig til såvel mænd som kvinder. Gud siger:

Sig til de troende mænd, at de skal sænke deres blikke og bevare deres dyd. Dette er renere for dem. Gud er vel vidende om, hvad de gør. Og sig til de troende kvinder, at de skal sænke deres blikke og bevare deres dyd og ikke åbenbare deres skønhed, undtagen hvad der er åbenbar af den og at de skal trække deres hoveddække sammen om deres bryster og ikke åbenbare deres skønhed, undtagen overfor deres ægtemænd . . .
(Koranen 24:30-31)

Rolleadskillelse

For at styrke hjemmet og samtidig reducere muligheden for promiskuitet, er isolering af kvinder en vigtig handling, i Islams verden. Det vers i Koranen, der danner grundlag for praksis er:

Oh profetens kvinder, I er ikke som andre kvinder. Hvis I vil behold e jeres ærbødighed, vær da ikke svag i replikken, for ikke at han som i sit hjerte rummer malice, derved må blive opmuntret. Anvend passende tale. Bliv i dit hjem og klæd dig ikke på for at udstille din pynt, som mennesker gjorde i uvidenhedens tidsalder. Bevar bønner og giv almisse og adlyd Gud og hans sendebud: for Gud ønsker kun at fjerne al urenhed fra dig, og at rense dig fuldstændigt.
(Koranen 33:32-33)

Ordret er disse vers direkte henvendt til profetens (fvmh) koner, nogle autoriteter hævder, at de kun henvender sig til dem alene. Andre skriftkloge udlægger det som en henvendelse til alle kvinder, og denne opfattelse er da også accepteret i de fleste muslimske lande, hvor kvinder almindeligvis bliver hjemme, og kun viser sig ude, af tvingende grunde.

Nogle af de mennesker, der er enige i dette må ikke desto mindre tage i betragtning, at de andre vers i Koranen opfordrer kvinder til at bruge slør når de går ud, og tilskynder kvinder og mænd til at sænke blikket, og udvise beskeden opførsel i det andet køns nærvær —underforstået at kvinder frit kan gå ud og foretage deres daglige gøremål. Mænd må ligeledes indse nødvendigheden af at nogle kvinder deltager i studier eller udfører et bestemt slags arbejde, såsom medicin, børnepasning og undervisning på alle trin, idet kvinder og piger naturligt bør undervises af andre kvinder. Man må derfor være klar over, at der eksisterer to opfattelser, men at der i praksis gives utallige nuancer af afsondrethed og separation i de forskellige muslimske lande.

I de fleste steder i verden er sociale funktioner mellem muslimer enten familieanliggender eller festligheder med mænd eller kvinder i separate grupper. For en vesterlænding, der er vant til blandede selskaber med dans og nydelse af spiritus, må dette lyde kedeligt og trist. Men familiekredsen er stor, følelsen af samhørighed så stærk og gæstfriheden så indbydende og varm, at alkohol og tilstedeværelsen af det andet køn anses for unødvendige

ingredienser i fornøjelsen.

Polygami

Måske er polygami den side af Islam der står tydeligst i den vestlige bevidsthed. Lad mig først klargøre, at Islam ikke påtvinger nogen polygami, som en daglig praksis. Profeten (fvmh) selv var monogam størstedelen af sit ægteskabelige liv, nemlig fra han var 25 år, hvor han ægtede Khadija og indtil han var 50 år da hun døde.

Endvidere må man bemærke, at skønt det nogle steder har været misbrugt, har polygami under visse omstændigheder en værdifuld funktion. I nogle situationer må det anses som det mindste af to onder, i andre tilfælde er det endog et positivt og nyttigt arrangement.

Det mest iøjnefaldende eksempel af dette forekommer i krigstider, når der uvægerlig er mange enker, hvis mænd er blevet dræbt i krigen. Man kan blot erindre sig tabstallene fra 1. og 2. verdenskrig, hvor millioner af kvinder mistede deres mænd, og blev efterladt uden nogen indtægt eller beskyttelse, til sig selv eller deres børn. Hvis vi stadig fastholder, at under sådanne omstændigheder må en mand kun gifte sig med en kvinde, hvilke muligheder er der da tilbage for de millioner af andre kvinder, der ikke har noget håb om at få en mand? Deres valg står groft sagt mellem en kysk og barnløs jomfrustand, eller at blive en eller andens elskerinde, altså en art uofficiel andenhustru, men uden de legale rettigheder. Mange kvinder ville ikke acceptere nogen af delene, eftersom de fleste kvinder altid har ønsket og stadig ønsker den lovlige families sikkerhed.

Kompromiset for kvinderne er derfor, under disse omstændigheder, at se kendsgerningerne i øjnene, hvis de får alternativet vil mange af dem hellere dele en ægtemand, end slet ingen at have. Der er ingen tvivl om, at det er lettere at dele en mand, når det er en etableret og officiel godkendt ordning, end at holde det i det skjulte, sammen med forsøget på at narre den første hustru.

Det er ingen hemmelighed, at en art polygami er ret udbredt i Europa og Amerika. Forskellen er, at mens den vestlige mand ikke har nogen juridiske forpligtelser mod sin anden, tredje eller fjerde elskerinde og deres evt. børn, har den muslimske mand, helt legale forpligtelser mod sine koner og deres børn.

Der er mange omstændigheder—uden forbindelse til krig— individuelle omstændigheder, hvor ægteskab med mere end en kone er at foretrække frem for andre muligheder—f.eks. hvor den første hustru er kronisk syg eller invalid. Naturligvis kan mange mænd klare denne situation, men ikke en vil benægte dets tilfældige muligheder. Et andet ægteskab kan i nogle tilfælde være en løsning for alle tre parter. Der gives tilfælde, hvor en hustru ikke kan få børn, mens hendes mand ønsker at få nogle. I vesten må en mand enten acceptere sin hustrus barnløshed, hvis han kan; hvis ikke, finde en udvej til at blive skilt, for så senere at blive gift igen. Dette kan i nogle tilfælde undgås, hvis parterne kan enes om et andet ægteskab.

Der er andre tilfælde, hvor et ægteskab ikke har været heldigt, og hvor manden elsker en anden kvinde. Denne situation er så gammelkendt, at den ofte omtales som den "evige trekant". Iflg. vestens love kan manden ikke ægte den anden kvinde, medmindre han er blevet skilt fra den første. Men hvis den første hustru nu ikke ønsker skilsmisse. Hun elsker måske ikke længere sin mand, men hun respekterer ham stadig, og ønsker at blive hos ham

pga. ægteskabets sikkerhed. Den anden hustru må ikke ødelægge mandens første familie. Der er særlige lejligheder, f.eks. hvor begge kvinder, på den ene side, bedre kan acceptere et polygamt ægteskab, end at skulle stå overfor skilsmisse, eller et udenoms-ægteskabeligt forhold med alt, hvad det måtte indebære.

Jeg har omtalt nogle eksempler, fordi størstedelen af vesterlændingene kun ser polygami i sammenhæng med et harems funktion, og ikke som en mulig løsning på nogle problemer, der kendes i alle kulturer. Jeg har brugt nogen tid på dette spørgsmål, ikke for at forsvare dets vilkårlige brug, men i et forsøg på at vise, at det er en handling, der ikke må bedømmes alene, uden tanke på dets praktiske og eventuelle gavn.

Sammenfatning

For at resumere, hvad der er sagt forud, vil jeg fremhæve, at kvindens rolle i Islam er blevet misforstået i vesten, pga. almindelig uvidenhed omkring det organisatoriske princip i vores religion, og livsformen som en helhed, og som følge af den fordrejning, der sker i massemedierne.

Den muslimske kvinde har fuld åndelig og intellektuel lighed med manden, og hun bliver tilskyndet til at udøve sin tro, samt styrke sine intellektuelle evner, livet igennem. I sin omgang med mænd må begge parter udvise mådehold i såvel optræden som påklædning, og en streng moralkodeks fordres, hvilket forhindrer unødigt blanding af kønnene. Hendes forhold til sin mand skal hvile på gensidig kærlighed og medlidenhed. Han er ansvarlig for kvindens og børnenes underhold, og hun skal vise ham den respekt, man skylder familiens overhoved. Hun er ansvarlig for hjemmets omsorg og for børnenes tidligste opdragelse. Hun må også gerne have ejendom, drive sin forretning, og arveret har hun også.

Hun må ikke bortgiftes uden at være spurgt, og hun er i stand til at opnå skilsmisse. Ordningen med begrænset polygami er til gavn for såvel kvinder som mænd. Slutteligt kan hun se frem til en alderdom, i hvilken hun bliver respekteret og vist al mulig omsorg af både sine børn og samfundet, som helhed.

Det vil derfor vise sig, at det Islamiske system har nået den rette blanding af frihed og sikkerhed, som kvinder—generelt set søger— og dette er da også i samfundets interesse. Som tidligere nævnt, har jeg brugt citater fra Koranen og Hadith, eftersom disse helt indlysende er de mest nærliggende kilder. Disse love og principper er til forskellige tider og steder blevet fordrejet, oversat eller forhånet; det er ikke principperne og lovenes fejl, men menneskets egoisme, som af og til fører det til at forvrænge, ignorere og spotte alt hvad det ikke synes om, og at vende ryggen til sandheden.

Heldigvis har ingen kunnet forandre eller ændre Koranens ord. Forskrifterne til beskyttelse af kvinder, som blev åbenbaret i det 7. århundrede, kan i dag let efterprøves af enhver, som vi har gjort i det foregående. Jeg tror, at disse love og sociale normer rummer fundamentale sandheder, der vil glæde enhver, der anvender dem. Nutiden med dens vidtspredte nytænkning om rettigheder og roller for kvinder, er måske den bedst egnede tid, til at se med friske øjne på det Islamiske synspunkt, der har bidraget til skabelsen af et stabilt samfund, for både højt- og underudviklede folk, i store dele af verden igennem de sidste 14 århundreder. Dette har mere end noget andet bidraget til kontinuiteten af Islams principper, og fra hvilken den vestlige verden må have meget at lære.